

Arbo-plan Hoogstambrigade

2012

Inhoud

bladzijde

Arbo-plan, aanleiding en doel	3
Organisatie en werkzaamheden	3
Risico-inventarisatie (en -evaluatie)	3
Begeleiding en toezicht	4
Instructie, voorlichting en scholing	4
Gereedschap, gebruik, onderhoud en keuring	5
Persoonlijke beschermingsmiddelen	5
Registratie	

Bijlagen

1. Plan van aanpak	6
2. Uitnodiging werkdag Hoogstambrigade	7
3. Veldhulpverlening	Losse bijlage
4. Blanco werkdag voorbereidings- en evaluatieformulier	Losse bijlage
5. Arbo checkblad 2	Losse bijlage
6. Zak gids veilig vrijwilligerswerk	Losse bijlage
7. Checkblad voor nieuwe leden	Losse bijlage
8. Ladderprotocol	Losse bijlage

Literatuur

- ARBO in het Nederlandse landschap, maart 2000 (het 'Arbo-handboek')

Arbo-plan Hoogstambrigade

Het plan is opgesteld door de hoogstambrigade (HBB) in overeenstemming met de aan vrijwilligerswerk gestelde wettelijke eisen ten aanzien van veiligheid en arbeidsomstandigheden. Het plan wordt ter lezing en beoordeling aan het Landschaps Beheer Gelderland voorgelegd. Het omvat een specifieke uitwerking van de werkzaamheden van de HBB volgens de richtlijnen van: 'Arbo in het Nederlandse landschap, een handleiding voor veilig vrijwilligerswerk in natuur en landschap', van maart 2000.

Tot dit Arbo-plan behoort ook de 'Zak-gids Veilig Vrijwilligerswerk'. Deze gids is uitgereikt aan alle actieve vrijwilligers van de HBB.

Organisatie en werkzaamheden

De HBB bestaat uit een groep vrijwilligers, die op gezette tijden hoogstamfruitbomen snoeit. Van oktober tot en met maart en in de zomer wordt regelmatig gesnoeid op woensdagen en zaterdag. Het snoeien vindt plaats in de Achterhoek.

De hoogstambrigade valt onder Landschapsbeheer Gelderland, een stichting met als één van de doelen het begeleiden en ondersteunen van vrijwilligerswerk in de Gelderse natuur. LBG ondersteunt de HBB o.a. met gereedschap, deskundige begeleiding en een aanvullende WA- en aansprakelijkheidsverzekering.

De werkzaamheden op de werkdagen worden door de coördinator bepaald. Hij onderhoudt ook de contacten met de eigenaar van de bomen, met de medewerker vrijwillig landschapsbeheer van het LBG en met alle overige betrokken vrijwilligers.

Risico-inventarisatie en -evaluatie

Om de veiligheid tijdens de werkzaamheden te bevorderen zijn de risico's in kaart gebracht en gewogen volgens de factoren 'blootstelling, waarschijnlijkheid en effect', zoals beschreven in de handleiding 'Arbo in het Nederlandse landschap'. In een plan van aanpak (zie bijlage 1) zijn de belangrijkste maatregelen om de risico's te beperken opgenomen.

Na de **risico-inventarisatie** door de leden van de hoogstambrigade is een risico-evaluatie volgens de richtlijnen van het arbo-handboek berekend. Zie hieronder.

	Risico-inventarisatie	Risico-evaluatie	
1	Tekenbeet	$1 \times 6 \times 15 = 90$	<u>wezenlijk risico</u>
2	Ladders kantelen door wind of niet goed plaatsen; ladders vallen; werken op hoogte	$2 \times 6 \times 7 = 84$	<u>wezenlijk risico</u>
3	Verwondingen door gereedschap	$2 \times 6 \times 7 = 84$	<u>wezenlijk risico</u>
4	Rommelige werkplek	$2 \times 6 \times 7 = 84$	<u>wezenlijk risico</u>
5	Vallende takken of gereedschap	$2 \times 10 \times 15 = 60$	mogelijk risico
6	Gebruik kettingzaag	$1 \times 3 \times 15 = 45$	mogelijk risico

7	Werken met nieuwelingen	2 x 6 x 3 = 36	mogelijk risico
8	Ongunstige weersomstandigheden: kou, warmte, nattigheid/gladheid, windstoten	2 x 6 x 3 = 36	mogelijk risico
9	Zaagsel in ogen	2 x 6 x 3 = 36	mogelijk risico

Bij de evaluatie geldt: $R = B * W * E$ $160 < R < 320$ = hoog risico
R= risico B = blootstelling $70 < R < 160$ = wezenlijk risico, aandacht vereist
W= waarschijnlijkheid E = effect $20 < R < 70$ = mogelijk risico, aandacht
R < 20 = licht risico, misschien aanvaardbaar

De getalswaarden zijn overgenomen uit 'Handleiding Arbo in het Nederlandse landschap'.

Begeleiding en toezicht

De werkdag wordt begeleid door de dagcoördinator, dit is de coördinator of zijn vervanger en, in het geval dat er op meerdere adressen tegelijk gesnoeid wordt, een daartoe aangewezen en geïnstrueerde vrijwilliger. Deze dagcoördinator bespreekt het werk en houdt toezicht op de veiligheid en de uitvoering van de geplande werkzaamheden. Hij ziet toe op het juiste gebruik van de benodigde persoonlijke beschermingsmiddelen en op het correcte gebruik van beschikbaar gestelde gereedschappen en hulpmiddelen. De dagcoördinator beoordeelt de terrein- en weersomstandigheden en ook de algemene conditie van de deelnemers. Zo nodig worden de werkzaamheden en planning van de werkdag aangepast of gestaakt. Bij incidenten of ongelukken neemt de dagcoördinator het initiatief en coördineert de hulpverlening (zie losse bijlage), totdat professionele hulp aanwezig is.

De eerste werkdag van een seizoen begint met een (herhaalde) instructie over de wijze van werken en de veiligheidsaspecten van de werkzaamheden, en in het geval van zomersnoei met een instructie over het behandelen van tekenbeten.

Nieuwkomers worden door de dag coördinator geïnstrueerd over de werkzaamheden, de veiligheid en het gebruik van gereedschap. Zij worden tevens intensief begeleid door een daartoe aangewezen ervaren vrijwilliger.

De deelnemers worden per e-mail (zie bijlage 2), of eventueel schriftelijk, voor de werkdagen uitgenodigd.

Taakverdeling	Wie	Wanneer
Opstellen en onderhouden van het Arbo-plan	Coördinator	1x per jaar bijstellen
Uitnodigingen versturen	Coördinator	1x aan het begin van het seizoen
Organisatie van de werkzaamheden	Dag coördinator	Voor een werkdag
Invullen werkdag voorbereidings- en evaluatieformulier	Dag coördinator	Voor en na een werkdag
Toezicht op de veiligheid en de uitvoering van de geplande werkzaamheden	Dag coördinator	Op de dag zelf
Instructie (nieuwe) deelnemers, i.h.b. over veiligheid	Dag coördinator	Op de dag zelf
Transport gereedschap	'Rouleert'	Op de dag zelf
Rapportage aan het LBG, over o.a. aantallen deelnemers, werkzaamheden, bijna-ongelukken en ongelukken	Coördinator	1 x per jaar

Instructie, voorlichting en scholing

Bij aanvang van elk snoeiseizoen wordt door de coördinator uitleg gegeven over het gebruik van het gereedschap. Speciale aandacht is er voor het plaatsen van de ladders, het behouden van een schone werkplek en in geval van zomer snoei het voorkomen van tekenbeten. De coördinator gebruikt hierbij het werkdag voorbereidings- en evaluatieformulier (zie losse bijlage). De leden van de HBB hebben allen (minimaal) een basiscursus 'snoeien hoogstamfruit' gevolgd en allen de zak gids veilig vrijwilligerswerk gekregen. Nieuwe vrijwilligers krijgen naast de genoemde basiscursus tijdens de snoeidagen persoonlijk uitleg over het gebruik van gereedschap. Het is regelmatig mogelijk om deel te nemen aan cursussen van LBG.

Gereedschap, gebruik, onderhoud en keuring

Er wordt met handgereedschap gewerkt, zoals snoeizaag, takkenschaar, snoeischaar en stokzaag. Het gereedschap wordt geleend van LBG. Er wordt alleen gebruik gemaakt van goed onderhouden gereedschap. Omdat het snoeien zich afspeelt op hoogte, worden diverse soorten ladders gebruikt. De vrijwilligers worden zorgvuldig geïnstrueerd over het gebruik van het gereedschap en het gebruik en plaatsen van de ladders. Iedere vrijwilliger controleert zelf, voor het klimmen, de stabiliteit en de stand van de ladder. De ladders worden indien nodig vastgezet aan de bomen of aan stevige takken. De maximale hoogte waarop gesnoeid wordt, is die welke met de door het LBG ter beschikking gestelde ladders kan worden bereikt. De minimale persoonlijke uitrusting bestaat uit stevig schoeisel en nauwsluitende kleding. Indien gebruik gemaakt wordt van een ladder van de eigenaar van de bomen, controleert de dag coördinator of deze ladder aan de veiligheidseisen voldoet.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

De vrijwilligers dragen nauwsluitende kleding en stevig schoeisel. Klompen zijn op de ladder niet toegestaan. In het plan van aanpak (bijlage 1) wordt het overige gebruik van de persoonlijke beschermingsmiddelen (pbm's) aangegeven. Handschoenen, veiligheidshelmen en –brillen en sjobandjes of touwen voor de ladder zijn op de werkplek aanwezig.

Registratie

De coördinator maakt op het werkdag voorbereidings- en evaluatieformulier een verslag van de voorbereidingen en het verloop van de werkdag. Hierin staat o.a. de exacte locatie, het (verwachte) aantal deelnemers, het type en de hoeveelheid werk, het benodigde gereedschap, de werkomstandigheden, de mogelijke risico's en de eventuele (bijna-)ongelukken.

Deze formulieren worden door de HBB gedurende twee jaar gearchiveerd en minimaal 1 keer per jaar naar LBG gestuurd. Indien noodzakelijk wordt contact opgenomen met de Arbo-coördinator van LBG.

Uitnodiging Hoogstambrigade Bronckhorst Bijlage 2

Beste snoeiers,

Het nieuwe snoeiseizoen komt weer in zicht. In deze brief vinden jullie de nodige informatie over de snoeidata, -locaties, persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) en andere zaken die van belang zijn voor de komende werkdagen.

Datum	Naam	Adres	Telefoon	Opmerkingen

Algemene gegevens:

Coördinator Hoogstambrigade

Dag coördinator:

Extra telefoon tijdens werkdagen

Politie 0900 8844, Brandweer, Ambulance Dienstdoende arts: Vermelden op het werkdag

voorbereidingsformulier

Noodnummer 112

Werkzaamheden:

Snoeien van fruitbomen; en het slepen van takken naar een verzamelpunt.

Gereedschap:

Snoeizaag, takkenschaar, snoeischaar, stokzaag, ladders .

PBM's

Nauwsluitende kleding en stevig schoeisel. Klompen zijn op de ladder niet toegestaan.

Handschoenen, veiligheidshelmen en -brillen zijn op de werkplek aanwezig.

Veiligheid

Als aanvulling op de door jullie ontvangen "zak gids Veilig Vrijwilligerswerk" willen wij graag nogmaals wijzen op de volgende veiligheidsaspecten:

Zorg voor eigen en andermans veiligheid.

Houd de werkplek veilig door het opruimen van takken, gereedschap en dergelijke.

Gebruik gereedschap op de juiste wijze. Gebruik geen gereedschap waarvan je het gebruik of de risico's niet kent. Vraag desgewenst om uitleg aan de coördinator. Defect of bot gereedschap aan de coördinator geven ter reparatie.

Werk niet boven je kunnen, als je te moe wordt stop dan (of ga wat anders doen). Til niet te zwaar; til met twee of meer mensen. Houdt voldoende pauze. Verzamel gereedschap tijdens pauzes op een centrale plek. Leg het altijd veilig neer.

Prettige werkdagen gewenst namens de Hoogstambrigade

Datum: